

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v únoru 2010 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v únoru a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 895 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 510 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 333 podniků obchodu a 724 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v únoru hodnocení současné celkové **ekonomické situace** oproti lednu nezměnilo. 24,5 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 66,6 % jako uspokojivou a 8,9 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 68,5 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 9,8 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky oděvního průmyslu, výroby strojů a přístrojů, textilního průmyslu a zpracování druhotných surovin. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 21,7 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové i zahraniční poptávky** se zlepšilo. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 66,2 % tržeb, respondenti se 3,6 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti se 30,2 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 63,7 % tržeb, jako nízká u respondentů se 32,3 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 4 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 67,7 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 28,9 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 3,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 64,3 % tržeb, u 31,9 % za nízkou a u 3,8 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 18 % tržeb, poklesla u 25,1 % podniků a u podniků s 56,9 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 17,5 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 26 % a neměnnost podniků s 56,5 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů snížily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 86,2 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 7,6 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 6,2 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 88,2 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou vyšší než v lednu. Zlepšení očekávají podniky s 13,1 % a zhoršení respondenti s 5,7 % tržeb, beze změny 81,2 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšit u 13,3 % respondentů, u 6 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků s 80,7 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení

Pro příštích šest měsíců respondenti s 20,1 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 8,3 % a respondenti představující 71,6 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 69,9 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 21,3 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 8,8 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 68,3 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 23 % a se snížením respondenti s 8,7 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 25,6 % tržeb, snížení očekává 6,5 % respondentů a neměnnost 67,9 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 20,4 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 73,2 za celý soubor a snížení exportu očekává 6,4 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 22,7 % tržeb, pokles respondenti s 6,3 % tržeb a respondenti se 71 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 11,9 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 81,4 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 6,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 13,2 % respondentů zvýšení dovozu, 7,4 % snížení a 79,4 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 57,5 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 41,9 % a nedostatečné u podniků s 0,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 55,1 % tržeb, více než dostatečné u 44,3 % a nedostatečné u 0,6 % respondentů.

Pro příští tři měsíce se oproti lednu zlepšila očekávání respondentů ohledně vývoje **výrobní činnosti**, očekávání **zaměstnanosti** nepatrně klesla. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 26,1 % tržeb, se snížením počítá 8,9 % respondentů a respondenti se 65 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 29 % tržeb, neměnný vývoj 63,7 % respondentů a pokles výroby 7,3 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 27,2 % počtu zaměstnanců. Respondenti s 61,3 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 11,5 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 9,6 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 5,8 % tržeb a s neměnností u 84,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 9,1 % tržeb, snížit u 5,8 % tržeb a 85,1 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 24,3 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 14 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 87,1 % počtu respondentů, u 6,3 % se zlepší a u 6,6 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45,9 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 7,3 % a snížení 16,8 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 30 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově v únoru meziměsíčně zvýšilo o 5,7 bodu a oproti velmi nízkým hodnotám v minulém roce je o 30,3 bodu vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v únoru oproti minulému měsíci mírně snížilo. V únoru hodnotilo 30,5 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 59,6 % jako uspokojivou a 9,9 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 4,9 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 31,3 % respondentů a u ostatních (se 63,8 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Nízké hodnocení **celkové poptávky** se nezměnilo. Úroveň celkové poptávky po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 57,9 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,3 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a se 41,8 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 13,3 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období **příštích tří měsíců** jsou stejná jako v lednu, **pro příštích šest měsíců** jsou nižší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 64,5 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 14,4 % stavebních prací a zhoršení s 21,1 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 24,1 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 23,8 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 52,1 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají ve srovnání s lednem zpomalení vývoje **stavební činnosti i zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 27,8 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 30,9 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky se 41,3 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti s 58,1 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 8,8 % respondentů a snížení 33,1 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 66,3 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 65,3 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2,8% počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,6 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 30,9 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 34,1 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,8 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 13,2 % své produkce, neměnnost u 73,2 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 13,6 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 32 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 21,7 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,7 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 7 % a snížení 11,4 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 31,9 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově meziměsíčně snížilo o 4,5 bodu a je o 15,5 bodu nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v únoru ve srovnání s lednem snížilo hodnocení současné ekonomické situace. Jako dobrou hodnotilo v únoru **ekonomickou situaci** svého podniku 14,6 % respondentů, 71,5 % jako odpovídající sezóně a 13,9 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v únoru snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 86,1 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 12,3 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 6,9 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 83,9 % tržeb a s 9,2 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 72,5 % respondentů, 17 % očekává růst a 10,5 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 82,3 % tržeb, 10,5 % předpokládá pokles a 7,2 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou nepatrně vyšší než v lednu, pro příštích **šest měsíců** jsou stejná. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 38,4 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 51,9 % žádné změny nepředpokládají a 9,7 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se zvýšilo o 0,6 bodu a v meziročním srovnání je o 3,7 bodu nižší než v únoru 2009.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v únoru ve srovnání s lednem zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 45,2 % respondentů jako dobrou, 50,3 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 4,5 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** se zvýšilo také, její očekávání pro příští **tři měsíce** se snížila. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 19,8 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 75,6 % respondentů a 4,6 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 88 % respondentů, růst cen 7,5 % respondentů a 4,5 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 15,7 % respondentů, neměnnost 70,3 % a růst počtu zaměstnanců 14 % respondentů. Očekávání celkové **ekonomické situace** pro období **příštích tří i šesti měsíců** jsou vyšší než v lednu.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci nepatrně snížilo (o 0,3 bodu) a v meziročním srovnání je o 8 bodů vyšší.